

Hää ilm virgale

Kui eelmisel aastal lõi eesti rahvas lulli, siis tänavu suvel oli ta silmapaistvalt töökas, sest Haljala vanasõna ütleb: vihma sajab laisale, hää ilm virgale.

Noorte naiste suvi on märkamatu üle läinud keskealiste ja nüüd ka vananaiste-suveks (kui vaid pidevale vihmale ei keeraks). Mitu kuud kestnud lausa Vahemere ilm oli puhkajaile ideaalne. Rahul ei ole vaid põllu- ja metsamehed, keda kiusab endiselt suur kuivus. Seene- ja marjuline ei ole leidnud tegevust ühelgi kuul.

Soojarekordit polnud

Rekordiliselt kuumast juunist hoolimata jäi möödunud suvi soojanäitajate osas teravikuna Tartumaa üle sajandi kestvas vaatlusreas siiski alles neljandale kohale. Kõige palavam suvi oli 1972. aastal, kui Tartus arvutati kolme kuu keskmiseks õhutemperatuuriks 18,3 kraadi, Võrus isegi 18,7 kraadi. Täna-

vused kõige kuumemad ilmad olid 33 kraadiga Võrus 6. juulil ja Narvas 15. juulil. Eesti absoluutsest kuumarekordist jäävad need tulemused ikkagi 2,6 pügalat alla.

Ei tulnud Eestile sajandi suve kuumarekordit, ei olnud kõige põrutavam ka pöud. On esinenud kuivemaidki aastaid — tänavune sademete hulk ei küüni oma vähesuselt sajandi kõige tähelepanuväärsemate sekka, küll aga kuumuse ja kuivuse koosmõju tõttu.

Tõravere ilmajaamas mõõdeti tänavu kolme kuu sademete summaks 113 mm. Saja aasta vältel on kõige püasemad suved olnud Tartumaal 1992. aastal (69 mm), 1901. a. (80 mm) ja 1939. a. (84 mm). Igal sellisel kuival suvel tulevad sademed alla hoovihmadena, mis paiguti tugevasti erinevad. Näiteks mööduval suvel oli üks kuivemaid kohti Saaremaa oma 70 millimeetriga, naabersaarel Hiiumaal aga sadas 100 mm rohkem. Kõige märjem oli Raplamaa —

Kuusikul 215 mm (kaugel see Märjamaagi on).

Saagid olid põlluti väga ebaühtlased — kellele sorts vihmavett rohkem tuli, sai suurema tulu. Need, kes kartuli vara maha panid, saagi üle eriti ei nurisunud.

September paistab üritavat kuivuserekordit —

peaaegu kogu Eestis pole 20 päeva peaaegu tilkagi sadanud. Senini on poole sajandi vältel Tartumaa kõige kuivem sügiskuu algus olnud 1967. aastal, kui kahel dekaadil sadas 4,5 mm.

Ilm soosis muusikuid

Suviseid muusikaüritusi ilm eriti ei seganud, vaid Haapsalu grillfestivali oma rekordilise jaanitulega läks untsu. Viljandi pärimusmuusika päevadel saadi veidi märjaks, laulupidusid ja Tamula-äärseid kontserte on alati vihmad kollitanud. Viimaste toimumise aeg ei ole

klimatoloogiliselt eriti õnnestunud. Mõnel aastal sajab Võrus augusti viimasel kolmandikul ligi 100 mm vett. Peale selle on augustilõpu õhtud üsna jahedad.

Vihm on hea siis, kui ta tuleb õigel ajal ja õiges kohas. Kirjanik Karel Capeki järgi: “Kui sellest oleks min-

git tulu, siis langeks aednik iga päev põlvili ning paluks umbes nii: “Issand jumal, tee kuidagi, et iga päev sajak, näiteks keskööst kuni

Mitu kuud kestnud lausa Vahemere ilm oli puhkajaile ideaalne. Rahul ei ole vaid põllu- ja metsamehed.

kolmeni hommikul, aga tead, nii, et tuleks pisitasa ja sooja, sest siis ta imbub maa sisse; et päike paistaks kogu päev, aga mitte liiga kuumalt, ja et kord nädalas sajak lahjendatud virtsavett ning tuvisitta. Aamen.”

Mis saab aga sügisest? Rahvatarkus ütleb: kui pööripäeval vihma sajab, tuleb soe talv, kui sajab lund — tuleb külm talv. Vaadata maksab ka mihklipäeva (29. september): kui siis on tuul lõunast, lund maha ei tule.

AIN KALLIS
klimatoloog